

GEGROFIYA FANI DARSLARIDA LOYIHALASH TA'LIM TEXNOLOGIYALARIDAN FOYDALANISH

Qashqadaryo viloyati Chiroqchi tumani

124-maktab geografiya fani o'qituvchisi

Ostanova Dilora Ergashovna.

ANNOTATSIYA: Ushbu maqolada innovatsion o'qitish usullarini ta'lim muassasalarida qo'llashning nazariy va uslubiy jihatlar ko'rib chiqilib, geografiya fanini o'qitishda simulyatsion modellashtirish, kadr texnologiyasidan foydalanishning muxim xususiyatlari va imkoniyatlari ochib berilgan. Geografiya darslarida dizayn ta'lim texnologiyalarini kiritish o'quvchilarning faolligini va o'rganishini oshirishi mumkin. Interfaol xaritalar, virtual sayohatlar va GIS dasturiy ta'minotidan foydalanish orqali talabalar landshaftlar, iqlim va madaniyatlarni yanada dinamik va interaktiv tarzda o'rganishlari mumkin.

KALIT SO'ZLAR: innovatsion o'qitish, simulyatsiya usuli, zamonaviy texnologiyalar, multimedia vositalari.

Ushbu texnologiyalar, shuningdek, hamkorlikda o'rganish uchun platforma bo'lib, talabalarga real dunyo geografik muammolarni tahlil qilish va hal qilish uchun birgalikda ishlash imkonini beradi. Bundan tashqari, videolar, tasvirlar va simulyatsiyalar kabi multimedia resurslaridan foydalanish geografik tushunchalarni chuqurroq tushunishga yordam beradi.

Dizayn ta'lim texnologiyalarini integratsiyalashgan holda, geografiya darslarini 21-asr uchun muhim bo'lgan tanqidiy fikrlash, fazoviy tahlil va raqamli savodxonlik ko'nikmalarini rivojlantiruvchi immersiv va boyituvchi tajribaga aylantirish mumkin.

Geografiya darslariga dizayn ta'lim texnologiyalarini kiritish o'quvchilarning faolligini va geografik tushunchalarni tushunishini oshirishi mumkin. Interfaol xaritalar, virtual sayohatlar va multimedia taqdimotlaridan foydalangan holda, talabalar mavzuga singib ketishlari va atrofdagi dunyoni chuqurroq tushunishlari mumkin.

Dizayn ta'lim texnologiyalarini o'z ichiga olgan holda, o'qituvchilar qiziqarli va immersiv darslarni yaratishi mumkin. Talabalar interfaol xaritalar va 3D modellar orqali geografik hodisalarni tasavvur qilishlari mumkin. Bu ularning fazoviy fikrlash qobiliyatlarini oshiradi va geografiyaning bizning dunyomizdagi ahamiyatini chuqurroq tushunishga yordam beradi.

Bundan tashqari, dizayn ta'lim texnologiyalari geografiya darslarida hamkorlikda o'rganishga yordam beradi. Talabalar o'z g'oyalarini almashish va muhokama qilish uchun raqamli vositalardan foydalangan holda loyihalar ustida birgalikda ishlashlari mumkin. Bu jamoaviy ish va muloqot qobiliyatlarini rivojlantiradi, talabalarni hamkorlikni talab qiladigan kelajakdagi martaba uchun tayyorlaydi. Geografiya darslarida dizayn ta'lim texnologiyalaridan foydalanishga qaratilgan. Raqamli vositalar va interfaol resurslarni o'z ichiga olgan holda, o'qituvchilar o'quvchilarning geografik tushunchalarni tushunishlarini kuchaytirishlari va o'rganishda faol ishtirok etishlarini rag'batlantirishlari mumkin.

Geografik axborot tizimlari (GIS), xaritalash dasturlari va virtual haqiqat ilovalaridan foydalanish talabalarga chuqur o'rganish tajribasini taqdim etishi mumkin. Bu texnologiyalar o'quvchilarga real dunyo geografik ma'lumotlarini o'rganish va fazoviy munosabatlarni tahlil qilish imkonini beradi, natijada geografik tushunchalarni to'liqroq tushunish imkonini beradi. Bundan tashqari, geografiya darslarida dizayn ta'lim texnologiyalarini integratsiyalash hamkorlik va tanqidiy fikrlash qobiliyatlarini rivojlantirishi mumkin. Interfaol loyihalar ustida ishlash va raqamli vositalardan foydalanish orqali talabalar geografik hodisalarni chuqurroq tushunishlari va o'z bilimlarini real dunyo stsenariylarida qo'llashlari mumkin.

Geografiya darslarida dizayn ta'lim texnologiyalaridan foydalanish o'quvchilarga geografiya tushunchalarini amaliy tarzda o'rganish uchun interfaol va qiziqarli vositalarni taklif etadi. Ushbu texnologiyalarni darslarga kiritish orqali o'qituvchilar turli xil ta'lim uslublarini qo'llashlari va ko'rgazmali qurollar va simulyatsiyalar orqali o'quvchilarning geografik mavzularni tushunishlarini kuchaytirishlari mumkin.

Virtual dala sayohatlaridan tortib, interaktiv xaritalar va ma'lumotlarni vizualizatsiya qilish vositalarigacha, dizayn ta'lim texnologiyalari geografiya darslariga real aloqadorlikni keltirib, o'rganish tajribasini yanada dinamik va immersiv qiladi.

Geografiyani o‘qitish metodikasining pedagogika o‘quv predmeti sifatida ilmiy-nazariy va amaliy yutuqlari, ta’limiy va tarbiyaviy ahamiyati Geografiya metodikasi pedagogikada qo‘llanadigan tadqiqot metodlaridan foydalanadi. Tadqiqotchi-metodist maktabda geografiyani o‘qitish jarayonini kuzatadi. Kuzatilgan faktlarni tahlil qiladi va taqqoslaydi, hodisalar o‘rtasidagi qonuniy bog‘lanishlarni aniqlaydi, xulosa va umumlashtirishning to‘g‘riligini amalda tekshiradi endi buning natijasida geografiyani o‘qitish tamoyillarini belgilaydi. Kuzatish va tajriba geografiyani o‘qitish metodikasi sohasidagi eng zarur metod. Shuningdek geografiyani o‘qitish metodikasi didaktika bilan bog‘langan fan. Uning uchun ta’lim va tarbiyaning pedagogik maqsadi va vazifalariga asoslangandagina maktab geografiya kursini to‘g‘ri tuzish, boshlang‘ich va ulardan keyingi sinflar o‘quv predmetlari sistemasida uning o‘rni va rolini aniqlaydi. O‘quv materialini tanlash va uni sinflar bo‘yicha taqsimlash didaktik prinsiplar bilan izohlanadi. Endi ular xususiy metodik masalalarni hal qilishda, o‘qitish metodlar tanlashda, o‘quvchilarning o‘quv faoliyatini tashkil qilishda ishtirok etadilar. Geografiya metodikasi o‘quvchilarni amaliy faoliyatga tayyorlash bilan bog‘liq bo‘lgan masalalarni pedagogikaning politexnika ta’lim muommalarini ishlab chiquvchi bo‘limiga tayanadi. Geografiyani o‘qitishning tarbiyalovchilik xarakteri to‘g‘risidagi masalani metodika tabiat rivojlanishining umumiy qonuniyatlari va kompleks tarbiya nazariyasiga asoslanib ishlab chiqadi. Geografiyani o‘qitish metodikasi fiziologiya, anatomiya, gigiena, botanika, zoologiya, geografiya, agrotexnika, meteorologiya, mantiq va psixologiya bilan chambarchas bog‘liqdir. Shaxsning kamol topishi va rivojlanishi uning ayrim ishlarini, munosabatini, xarakterini o‘z ichiga olgani faoliyat jarayonida boradi. Bu faoliyat turning o‘qish, mehnat, o‘yin, muloqotlarining dalillari alohida ahamiyatga egadir. Muloqot dalillari har qanday darsning tarkibiy qismi bo‘lishi kerak. Uni o‘qituvchi hisobga olmasa, tabiat to‘g‘risidagi bilimlar imkoniyatini pasaytirib yuboradi. Tabiat bilan to‘g‘ri tashkil qilingan muloqot kichik yoshdagi maktab o‘quvchilarida go‘zallikni his etishni boyitadi va chuqurlashtiradi, ularda o‘z harakatini va ishini o‘zi baholay olish qobiliyati rivojlanadi. Tabiat bilan muloqot jarayonida o‘rtoqlariga hurmat va mehr-muhabbat vujudga keladi. Geografiya o‘qitish metodikasining boshqa fanlar bilan bog‘liqligi Geografiya o‘qitish metodikasi jonsiz tabiat, botanika, hayvonot olami va odam

anatomiyasi «Odam uni salomatligini saqlash», «psixologiya», «pedagogika», «ekalogiya» kabi fanlar bilan chambarchas bogʻliq. Geografiya kursini oʻqitish oʻqituvchidan geografiya fanlari sohasida bilimdon boʻlishni talab etadi. Nazariy jihatdan tabiat hodisalarini ilmiy tushuntirish uchun ham, amaliy jihatdan esa tabiatdagi oʻsimlik va hayvonlarni bilish, ularni aniqlash, parvarish qilish, oʻstirish ustida tajribalar olib borish uchun zarur. Geografiya fanida kuzatish tajriba oʻtqazish va toʻplangan faktlarni nazariy jihatdan umumlashtirish, tadqiq qilishning asosiy metodlari hisoblanadi. Boshlangʻich maktab geografiyani oʻqitish metodikasi oʻquvchilarni oʻqitishda ularga tabiat haqidagi tushunchalarni sodda qilib, ularning ongiga yetib borishi uchun koʻproq koʻrgazma materiallarni yoki obyektlarni yaqqol koʻrsatish orqali tushuncha hosil qildirish, yuqori sinf oʻquvchilariga fan yerishgan fakt va qonuniyatlar toʻgʻrisida aniq misollar keltirish orqali ulardagi tushunchalarni mustahkam egallashlarida (korreksion) toʻgʻirlash ishlarini toʻgʻri yoʻlga qoʻyish maqsad qilib qoʻyiladi. Geografiyani oʻqitish metodikasi, bakalavr talabalar oldiga oʻquvchilarga tabiat haqidagi bilimlarni berishda oddiydan murakkabga qarab borish; boshlangʻich sinf oʻquvchilariga geografiya darslari orqali tabiat haqidagi bilimlarni oddiy tushunchalar berilishi, 4-sinfdan jonsiz tabiat haqidagi bilimlar oddiy tushunchalar kundalik hayotida koʻp uchraydi. Geografiya qishloq xoʻjaligi mehnati bilan bogliqdir. Oʻz oʻlkasining madaniy va yovvoyi oʻsimliklari, hayvonlari, tuprogʻining tuzilishi va qayta ishlanishini oʻrganish kabi geografiyaga oid bilimlar qishloq xoʻjaligi mehnatining nazariy negizi sifatida zarurdir. Oʻz navbatida oʻquvchilarning oʻquv-tajriba maydonchasida, qishloq xoʻjaligi korxonalariga uyushtirilgan sayohatlardan olgan amaliy bilimlari, koʻnikma va malakalari geografiya darslarida keng qoʻllanilishi kerak. Tabiat hodisalarini kuzatish ona tili darslarida ogʻzaki va yozma nutqni rivojlantirish uchun keng material boʻla oladi. Tasavvurlar tabiat (qonuniyatlarini oʻrganishni kuchaytiribgina qolmay nutqning rivojlanishiga ham yordam beradi. Badiiy soʻz tabiatning goʻzalligi va mukammalligini kuchliroq sezishga imkon yaratadi (masalan, tabiat haqida sheʼr oʻqish). Tabiat haqidagi sheʼrlar nafaqat mazmunan qulay, balki tabiat timisollarini taʼriflovchi musiqiy va ohangdor boʻlishi ham kerak. Tabiatni sheʼriy oʻzlashtirish jarayoni oʻqituvchi

rahbarligida bo‘lishi kerak, u o‘quvchilarning taassurotlarini aniqlaydi va sistemaga soladi, estetik hissiyotlarni ko‘rsatishda chiroyli aniqlovchilar topishga undaydi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. J.G. Yo‘ldoshev, S.A. Pedagogik texnologiya asoslari. T: "O‘qituvchi". 2024
2. cyberleninka.uz
3. file:///C:/Users/madin/Downloads/Telegram%20Desktop/darslik%20oxirgi%20variant%20G.Sayfullayev.pdf